

**NYUGAT-EURÓPAI ANTISZEMITA
ATROCITÁSOK A GÁZAI ESEMÉNYEK
FÉNYÉBEN**

Migrációkutató Intézet

Veszprémy László Bernát

Gyorselemzések

2021/11

2021.06.17.

NYUGAT-EURÓPAI ANTISZEMITA ATROCITÁSOK A GÁZAI ESEMÉNYEK FÉNYÉBEN

A 2021 májusi izraeli-palesztin konfliktust követően, melynek során a Hamász nevű terrorszervezet több ezer rakétát lőtt ki Izraelre, s amelyre Izrael súlyos légersapásokkal reagált, antiszemita atrocitások hulláma érte el a nyugat- és észak-európai, illetve az észak-amerikai zsidóságot. Gyorselemzésünkben arra keressük a választ, hogy miért csapódik le a nyugati zsidó közösségeken a közel-keleti konfliktus, van-e ennek bizonyíthatóan köze a bevándorláshoz, és tartogatott-e a mostani erőszakhullám bármilyen újdonságot a korábbiakhoz képest?

Milyen reakciók követték a gázai harcokat?

Az antiszemita atrocitásokat kutató szakirodalomban lefektetett tétel, hogy az izraeli-palesztin konfliktus fellángolásait követően gyakorta nőnek meg az antiszemita atrocitás-számok a világ más pontjain.¹ Ennek világos jelei voltak tapasztalhatók a friss gázai konfliktus során is. Az antiszemita atrocitás-számok egyes helyeken meghökkentő mértékben nőttek, az Egyesült Királyságban például 250 százalékkal emelkedett az ilyen esetek száma a Community Security Trust (CST) adatai szerint.²

A vizsgált időszakban számos komoly incidens keltette fel a nemzetközi sajtó figyelmét. Bár az effajta eseteket az utóbbi években egyre inkább figyelmen kívül hagyja a globális média – már csak az esetek magas száma miatt is nehéz követni az összes atrocitást –, most mégis szalagcímekbe került pár incidens. Németországban például palesztinpárti tüntetéseken izraeli zászlókat égettek, Hollandiában pedig megrongáltak egy holokauszt-emlékművet.³ Londonban az egyik Izrael-ellenes tüntetésen a szervezők szerint 100 ezren gyűltek össze, és az izraeli 12-es csatorna felvételei szerint a tüntetők izraeli zászlókat téptek szét, gyújtottak fel, illetve tapostak meg. A felvonuló tömeg a gázai bombázások leállítását és „Palesztina felszabadítását” követelte. A több tízezer ember a Hyde Park mellett elsétálva az izraeli nagykövetség elé vonult. Eközben pedig London egy zsidók által sűrűn lakott negyedében palesztin zászlós autókból szólt a hangos üzenet, melyben nemi erőszakra szólították fel a hallgatóságot a helyi zsidó nőkkel szemben. Az eset kapcsán Boris Johnson miniszterelnök az antiszemitizmust elítélő üzenetet írt ki Twitteroldalára.⁴

Kik követik el az atrocitásokat?

A legelső kérdés, mely heves vitákat kelt a nyugati sajtóban, hogy kik is követik el az atrocitásokat. „Németország 20 éve nem jegyeztett fel ilyen sok szélsőjobboldali bűncselekményt” – bizonygatta a brüsszeli

¹ JIKELI 2015. 113, 223.

² ZSIDO.COM, 2021. május 19.

³ Összefoglalóan: VESZPRÉMY, 2021.

⁴ VESZPRÉMY, 2021.

Politico cikkcíme.⁵ Ezzel szemben a *Die Welt* cikkírója, Frederik Schindler nemrég arról írt, hogy „*torzítanak a német statisztikák az antiszemita támadások elkövetői kapcsán*”. A szerző szerint a német szövetségi bűnüldözési hivatal szerint a zsidóellenes támadások 90%-át szélsőjobboldaliak követik el, viszont „*aki beszélt zsidókkal tudja, hogy ez nem igaz*”. Schindler arról írt, hogy szerinte az adatfelvétel során az ismeretlen motivációval rendelkező elkövetőket automatikusan szélsőjobboldaliként rögzítik a hatóságok.⁶

Schindler okkal írja, hogy a kérdés eldöntésére nem csupán „anekdotális” bizonyítékok szolgálhatnak. A német rendőrség antiszemita támadásokkal kapcsolatos adatrögzítési gyakorlatát régóta érik kritikák, melyek az angol nyelvű zsidó sajtóba – például a *Jewish Telegraphic Agency* anyagába – is eljutottak.⁷ A fenti országok esetében az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) 2018-as adatait vehetjük alapul, mely helyi zsidó közösségek megkérdezésével vizsgálta, hogy az antiszemita támadók között milyen mértékben vannak jelen bevándorlók. Fontos kiemelni, hogy az itt vizsgált támadásszámok a közösségek tagjai által jelentett adatok, nem pedig a hivatalos statisztikákban közölt számok. E szerint Németországban a 72 fős mintából 41 főt a radikális iszlám hívei támadtak meg, 20 főt a szélsőjobboldaliak, 16 főt a progresszív baloldal hívei és 5 főt a radikális keresztények.⁸ Ez markánsan eltér a belügyi adatoktól, hiszen e szerint a beszámolók szerint a támadásoknak nem 90%-át követték el a szélsőjobboldaliak, hanem 27,7%-át. Eközben a muszlim elkövetők az esetek 56,9%-áért feleltek.

Ugyan az Egyesült Királyság esetében egyelőre nem rendelkezünk a mostani atrocitáshullám elkövetői kapcsán etnikai statisztikákkal, ám mégis érdemes megvizsgálni a CST korábbi, részletes méréseit a fenti FRA-adatok mellett. A CST szerint már a 2014-es gázai konfliktus után is megnőtt az atrocitások száma Nyugat-Európában. Míg 2014-ben (a CST szerint az akkori gázai konfliktus okán) rekordnak számító, 1 168 atrocitást számoltak össze, addig 2015-ben ez a szám 924 volt. Ezt követően a támadások száma 2016-ban 1 309 volt, majd 2017-ben 1 382, 2018-ban 1 652, 2019-ben 1 805, 2020-ban pedig (nyilván a Covid-19-járvány miatt) valamivel kevesebb, 1 668. Az alapítvány adatai alapján különösen az erőszakos atrocitások száma nőtt meg: 2019-ben 158 erőszakos támadás történt, 25%-kal több, mint az előző évben. A CST jelentéseiben rendre jelzi, hogy több száz olyan bejelentést nem vett figyelembe, amelyeket nem ítélt meg antiszemita indíttatású bűnesetként.⁹

A fenti adatsorban nemcsak az érdekes, hogy a 2015-ös migrációs válság óta szinte folyamatosan nőttek a számok, hanem az is, hogy a 2014-es év kiugróan magas számot produkált, a CST akkori jelentései szerint is a gázai konfliktushoz köthetően. Ugyan a szöveg nem utal vallási háttérre, ám a CST 2014-es éves áttekintése (amely nem azonos az antiszemita hátterű atrocitások éves jelentésével) szerint „*amennyiben meg volt adva az elkövetők leírása, azoknak közel fele az ország muszlim*

⁵ POLITICO, 2021. május 4.

⁶ NEOKOHN, 2021. június 14.

⁷ NEOKOHN, 2019. június 16.

⁸ VESZPRÉMY 2019.

⁹ VESZPRÉMY 2021.

közösségből érkezett”. A CST azt is kiemelte 2014-es antiszemita indíttatású atrocitásokról szóló jelentésében, hogy a gázai konfliktus idején a bevándorló háttérű támadók száma megnőtt, míg a fehérek által elkövetett támadások száma csökkent.¹⁰ Az FRA már idézett, 2018-as felmérése szerint az Egyesült Királyságban 61 fős mintából 25 megtámadott zsidót a progresszív baloldal hívei támadtak meg, 22-t a radikális iszlám hívei, 11-et a szélsőjobboldal és 3-at radikális keresztények.¹¹ Az eddigi tendenciák alapján nem tűnik elrugaszkodott feltételezésnek, hogy ismét a korábban domináns elkövetői csoportok aktivizálhatták magukat a gázai harcok kapcsán.

A kategorizálás nehézségét mutatja, hogy néha átfedés tapasztalható a klasszikus, jobboldali antiszemita retorika és a bevándorló háttérű elkövetők viselkedése között. 2014 nyarán, az izraeli–gázai konfliktus újabb fellángolásakor ilyen eseteket jegyeztek fel: Londonban arab tüntetők skandálták, hogy „*Heil Hitler*”, miközben izraeli zászlókat égettek;¹² Manchesterben dél-ázsiai férfiak kiabálták zsidó járókelőknek ugyanezt;¹³ egy másik angliai palesztinpárti tüntetésen pedig egy táblát tartották a magasba, amelyen az állt, hogy „*Hitler, neked volt igazad*”.¹⁴ Ilyen eseteket Németországban is feljegyeztek 2014-ben.¹⁵ E nézetek keveredésének néha egészen zavarba ejtő eredménye is lehet. Hasonló példaként idézhető, amikor 2019 tavaszán így inzultáltak zsidó fiatalokat New Yorkban: „*Allahu akbar! Ismeritek Hitlert? Mi szeretjük Hitlert!*”¹⁶ A sor friss esetekkel zárul, nemrég a CNN pakisztáni külsős munkatársáról derült ki, hogy Hitlert éltette, illetve Izrael-ellenes posztokat írt, továbbá a BBC palesztin újságírójáról ástak elő olyan képernyőfotókat, melyeken ugyanígy tett.¹⁷

Terjedő antiszemitizmus: amerikai és kanadai esetek

Újdonság még a mostani erőszakhullámban, hogy nemcsak Nyugat-Európára, de Észak-Amerikára is átterjedtek a durva retorikát alkalmazó tüntetések, fenyegetések és atrocitások. A Rágalmazásellenes Liga (ADL) friss adatai ugyan még nem elérhetőek, de a nagyobb nyilvánosságot kapott esetek között említhetők a következők: gyújtóbombát dobtak zsidó amerikaiakra New York egyik elit negyedében, több zsidót inzultáltak és megvertek, egy étterem teraszán ülő zsidó vendégeket pedig köpködni kezdte egy palesztin zászlókkal vonuló csoport. Az atrocitások egy részét TikTokon rögzítették és publikáltak, ami azt jelenti, hogy Amerikára is átterjedt a „TikTok-intifáda”, ahol az a kihívás, hogy TikTok-videókon kell inzultálni vagy megtámadni zsidókat.¹⁸ Bár az ADL, mint jeleztük, még nem adott ki pontos jelentéseket, de a gázai harcok hetében előzetes adatok szerint 193 új esetet rögzítettek Amerika-szerte, és 17 ezer olyan Twitter-üzenetet

¹⁰ VESZPRÉMY 2019.

¹¹ VESZPRÉMY 2019.

¹² ROSSOMANDO, 2014.

¹³ JEWISH NEWS 2014.

¹⁴ MAIL ONLINE 2014.

¹⁵ NEOKOHN 2019. június 16.

¹⁶ NEOKOHN 2019. május 20.

¹⁷ VESZPRÉMY 2021.

¹⁸ VESZPRÉMY 2021.

azonosítottak, mely valamilyen formában tartalmazta azt a megjegyzést, hogy „Hitlernek igaza volt”.¹⁹ Az esetek miatt Joe Biden is Twitter-üzenetben volt kénytelen elítélni az atrocitásokat: „A friss támadások a zsidó közösséggel szemben undorítóak és véget kell vetni nekik. Elítélem ezt a viselkedést idehaza és külföldön – mindannyiunk dolga, hogy ne adjunk a gyűlöletnek menedéket”.²⁰

A Twitteren kellett elítélnie az országában dúló antiszemita erőszakot Justin Trudeau-nak is. Torontóban is tüntettek ugyanis Izrael ellen, és a palesztinpártiak botokkal vertek meg egy idős zsidó férfit. Egy twitterező szerint egy zsidó lányt szexuálisan is bántalmaztak, de ezt végül nem erősítették meg a nagyobb hírportálok. A montreali zsidókat online fenyegetések is érték, de egy londonihoz hasonló autós inzultus is történt Côte Saint-Luc területén. Trudeau ezért arról írt Twitteren, hogy „mélyen felkavarnak a Montrealból és az ország más részeiből érkező antiszemita tettekről szóló jelentések. A félelemkeltés és az erőszak teljesen elfogadhatatlan, és azonnal véget kell, hogy érjen. Nincs helye semmilyen gyűlöletnek Kanadában”.²¹

A szakirodalom eddig elsősorban az európai antiszemita atrocitásokkal foglalkozott, az észak-amerikai esetek drasztikus növekedése, melyre az ADL is felhívta a figyelmet,²² határozottan újdonságnak számít. Bár a mostani atrocitások nem követeltek emberéletet, és míg korábban, például csak 2019 augusztusa és decembere között három gyilkos támadás is történt az Egyesült Államokban,²³ a mostani támadások azoknak intenzitása és kiterjedtsége okán határozottan megrázták az amerikai zsidó közösséget. Hasonlóan relatíve újdonságként kell említeni a kanadai eseteket is, noha aggasztó jelek már korábban is láthatók voltak.²⁴

Összefoglalás

A 2021 májusi izraeli-palesztin konfliktust követően antiszemita atrocitások hulláma érte el a nyugat- és észak-európai, illetve az észak-amerikai zsidóságot. A támadások számának drasztikus növekedése, alkalmankénti kifejezetten erőszakos jellege, valamint kiterjedése olyan területekre, melyekre korábban nem vagy kevéssé voltak jellemzők (Kanada, Egyesült Államok) felkeltette a világsajtó érdeklődését is. Az antiszemita támadások olyan szintet értek el, hogy még az országok vezetőinek – Biden, Trudeau – is reagálniuk kellett rá.

¹⁹ TIMES OF ISRAEL, 2021.

²⁰ VESZPRÉMY 2021.

²¹ VESZPRÉMY 2021.

²² TIMES OF ISRAEL, 2021.

²³ A következő esetekre lehet gondolni: Poway, California, 1 áldozat; Jersey City, New Jersey, 3 áldozat; Monsey, New York, 1 áldozat.

²⁴ NEOKOHN, 2021. április 6.

Hivatkozások:

JEWISH NEWS, 2014. Anti-Israel backlash sees 47 anti-Semitic incidents recorded in UK. <https://jewishnews.timesofisrael.com/anti-israel-backlash-sees-47-anti-semitic-incidents-recorded-in-uk/> (Megtekintve: 2021. június 15.)

JIKELI, GÜNTHER 2015. European Muslim Antisemitism: Why Young Urban Males Say They Don't Like Jews. Bloomington, Indiana University Press, 2015.

MAIL ONLINE 2014. Rising tide of anti-semitism in Britain as Jewish people face backlash over bloodshed in Gaza. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-2707421/Rising-tide-anti-semitism-Britain-Jewish-people-face-backlash-bloodshed-Gaza.html> (Megtekintve: 2021. június 15.).

NEOKOHN, 2019. június 16. JTA: Németország eltitkolja a muszlimok által elkövetett antiszemita támadásokat. <https://neokohn.hu/2019/06/16/jta-nemetorszag-eltitkolja-a-muszlimok-altal-elkovetett-antiszemita-tamadasokat/> (Megtekintve: 2021. június 15.).

NEOKOHN, 2019. május 20. „Allahu akbár, ismeritek Hitlert?” <https://neokohn.hu/2019/05/20/allahu-akbar-ismeritek-hitlert/> (Megtekintve: 2021. június 15.).

NEOKOHN, 2021. április 6. Még mindig a zsidókat éri a legtöbb atrocitás Kanadában. <https://neokohn.hu/2021/04/06/meg-mindig-a-zsidokat-erti-a-legtobb-atrocitas-kanadaban/> (Megtekintve: 2021. június 15.).

NEOKOHN, 2021. június 14. Torzíthatnak a német statisztikák az antiszemita támadások elkövetői kapcsán. <https://neokohn.hu/2021/06/14/torzithatnak-a-nemet-statisztikak-az-antiszemita-tamadasok-elkovetoi-kapcsan/> (Megtekintve: 2021. június 15.).

POLITICO, 2021. május 4. Germany records highest level of right-wing extremist crime in 20 year. <https://www.politico.eu/article/germany-records-highest-level-of-right-wing-extremist-crimes-in-20-years/> (Megtekintve: 2021. június 15.).

ROSSOMANDO, JOHN 2014. Anti-Semitic Muslim Protesters Chant „Heil Hitler” in London. <https://www.algemeiner.com/2014/08/11/anti-semitic-muslim-protesters-chant-heil-hitler-in-london/> (Megtekintve: 2021. június 15.).

TIMES OF ISRAEL, 2021. ADL: ‘Dangerous and drastic surge’ in antisemitism in US linked to Gaza violence. <https://www.timesofisrael.com/adl-dangerous-and-drastic-surge-in-antisemitism-in-us-linked-to-gaza-violence/> (Megtekintve: 2021. június 15.).

VESZPRÉMY, LÁSZLÓ BERNÁT 2019. Bevándorlás és antiszemita indíttatású atrocitások: nyugat- és észak-európai körkép. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2018/12/Bevándorlás-és-antiszemita-ind%C3%ADttatású-atrocitások_MKI.pdf (Megtekintve: 2021. június 15.).

VESZPRÉMY, LÁSZLÓ BERNÁT 2021. Szerke Nyugaton felerősödtek az antiszemita támadások. https://mandiner.hu/cikk/20210530_antiszemita_tamadasok_nyugat (Megtekintve: 2021. június 15.).

ZSIDO.COM, 2021. május 19. Nagyon megugrott az antiszemita incidensek száma az elmúlt hetekben. <https://zsido.com/nagyon-megugrott-az-antiszemita-incidensek-szama-az-elmult-hetekben/> (Megtekintve: 2021. június 15.).

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

© Veszprémy László Bernát, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

Sorszám: 2021/11